

बजार अवलोकन ९२

जौँठ २०७६ †

मुख्य खाद्यहरू

- २०७६ जेठ महिनामा कृषि उत्पादन रिक्त हुने समयको सुरुवात संगै मनसूनी वर्षाले गर्दा कच्ची सडकले जोडिएका ग्रामिण बजारहरूमा आपूर्तिको कमिको कारण प्रयाप्त उपलब्धता नभएकोले नेपालभरका १५ मुख्य बजारहरूमा अनुगमन गरिएका प्राय खाद्य बस्तुहरूको खुद्रा मूल्यहरू बढ्दो प्रवृत्ति वा सापेक्षिक रूपमा स्थिर रहेको पाइयो ।
- २०७६ जेठ महिनामा समग्र स्फीतिदर ६.२ प्रतिशत रहयो भने खाद्य तथा पेय पदार्थको स्फीतिदर ६.७ प्रतिशत रहयो तथापि केहि खाद्य बस्तुहरू को स्फीतिदर सापेक्षिक रूपमा उच्च रहयो: तरकारीहरू (१४.६%), मसलाजन्य बस्तुहरू (१२.२%) र फलफूलहरू (१०.८%) ।

मूल्य

२०७६ जेठ महिनामा नेपालभरका १५ मुख्य बजारहरूमा अनुगमन गरिएका प्राय खाद्य बस्तुहरूको खुद्रा मूल्यले बढ्दो प्रवृत्ति (trend) देखाए (चित्र १ मा हेर्नुहोस) :

- मासिक रूपमा मासको दाल, मुसुरोको दाल, रातो आलु र गहुङको पिठोको मूल्यहरू क्रमशः २.७, १.२, ३.० र ०.६ प्रतिशतले बढ्दि भयो भने मोटा चामल, भट्टमासको तेल र कुखुराको मासुको मूल्य तुलनात्मक रूपमा स्थिर रहयो ।
- अधिल्लो तीन महिनाको तुलनामा प्राय खाद्य बस्तुहरूको मूल्यले बढ्दो प्रवृत्ति देखाए भने अपवादको रूपमा मोटा चामल र भट्टमासको तेलको मूल्यले घट्दो प्रवृत्ति देखाए । रातो आलुको मूल्य १९.९ प्रतिशतको उच्च दरले बढ्दि भयो ।
- गतवर्ष सोही समयको तुलनामा, गहुङको पिठो र भट्टमासको तेलको मूल्य बाहेक, प्राय जसो मूल्यहरूले घट्दो प्रवृत्ति देखाए । गहुङको पिठोको मूल्य १७.८ प्रतिशतको उच्च दरले बढ्दि भयो ।

हालांको मूल्य प्रवृत्तिका प्रमुख कारणहरू मौसमी उतार चढावको साथै मनसून वर्षा द्वारा सिर्जित बाढी र पहिरोले गर्दा यातायात सेवामा आशिक अवरोधले ग्रामिण बजारहरूमा नियमित आपूर्तिमा कमि आउनु हो ।

चित्र नं. २ मा प्रस्तुत गरे अनुसार, क्षेत्रीय बजारहरूका खुद्रा मूल्यहरूले प्राय जसो राष्ट्रिय औसतको भन्दा भिन्न प्रवृत्ति देखाए । गत महिनाको तुलनामा, प्राय सबै बजारहरूमा, अपवाद स्वरूप हिमाली र पहाडी बजारहरूमा घट्दो प्रवृत्ति वाहेक, बढ्दो प्रवृत्ति अथवा तुलनात्मक रूपमा स्थिर रहेको देखायो । गत वर्ष सोही समयको तुलनामा प्राय सबै बजारहरूमा गहुङको पिठोको मूल्यले बढ्दो प्रवृत्ति देखाए भने मोटा चामलको मूल्यले काठमाडौं, पोखरा तथा सुर्खेत जस्ता प्रमुख उपभोक्ता बजारहरूमा बढ्दो प्रवृत्ति बाहेक अन्य बजारहरूमा घट्दो प्रवृत्ति देखायो । मुसुरोको दालको मूल्यले काठमाडौं, पोखरा तथा सुर्खेत जस्ता प्रमुख उपभोक्ता बजारहरूमा बाहेक घट्दो प्रवृत्ति देखायो ।

कालीमाटी फलफुल तथा तरकारी बजारमा गत एक महिनामा अनुगमन गरिएका तरकारीको थोक मूल्यहरूले तुलनात्मक रूपमा उच्च मौसमी उतार चढाव देखाए (तालिका १ मा हेर्नुहोस): मासिक रूपमा गाजर, बन्दागोभि, काको, मूला, सुकेको प्याज र हरियो केराउ मागको तुलनामा आपूर्तिको कमिले गर्दा २५ प्रतिशत भन्दा बढीका दरले बढ्दि भयो भने सापेक्षिक रूपमा बाली भिन्नाउने समय भएकोले फर्सिं, तितेकरेला, परवल र रायोको सागको मूल्य ४ प्रतिशत भन्दा बढीका दरले घट्दयो ।

नेपाल राष्ट्र बैंकका अनुसार समय उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क (CPI) २०७६ जेठ महिनामा १२७.७ भयो जुन मासिक रूपमा १.१ प्रतिशतले बढ्दि हो । CPI वार्षिक स्फीतिदर ६.२ प्रतिशतले बढ्दि भयो । खाद्य तथा पेय पदार्थको CPI १२३.१ मा कायम रहयो, जुन मासिक रूपमा २.५ प्रतिशत र वार्षिक रूपमा ६.७ प्रतिशतको बढ्दि हो; अन्य केहि खाद्यबस्तुहरूको CPI ले वार्षिक रूपमा तुलनात्मक रूपले बढ्दो प्रवृत्ति देखाए; तरकारी जन्य पदार्थहरू (१४.६%), मसलाजन्य पदार्थहरू (१२.६%), फलफूलहरू (१०.८%) र धीउ तथा खानेतेल (६.१%) गैरि खाद्यबस्तु तथा सेवाहरू सम्बन्धी CPI १३१.५ भयो, जुन मासिक रूपमा ०.१ प्रतिशत र वार्षिक रूपमा ५.७ प्रतिशतको बढ्दि हो ।

आपूर्ति

मनसूनको सुरुवात संगै केहि कच्ची सडकले जोडिएका बजारहरूमा आशिक यातायात सेवाको अवरोधले गर्दा खाद्य तथा गैरि खाद्य बस्तुहरूको आपूर्तिमा सिमितता आएको छ । यो भएतापनि मूल्य बजारहरूमा खाद्य बस्तुहरू प्रयाप्त रूपमा उपलब्ध छ ।

निम्न संस्थाहरूद्वारा संयुक्त रूपमा प्रकाशित :

विश्व खाद्य कार्यक्रम— तथ्य, नीति तथा नविनता ईकाइ, नेपाल कृषि तथा पशुपूर्वकी विकास मन्त्रालय, कृषि विभाग, बजार विकास, अर्थिक विश्लेषण र तथाङ्ग शाखा नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ/ कृषि उद्यम केन्द्र उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च

पूर्वानुमान

आउदो दुइ महिना, केहि मौसमी तरकारीहरू बाहेक, प्राय खाद्य बालीहरूको उत्पादन रिक्त हुने समय भएकोले ति खाद्यबस्तुहरूको मूल्य बढ्ने अनुमान गरिएको छ ।

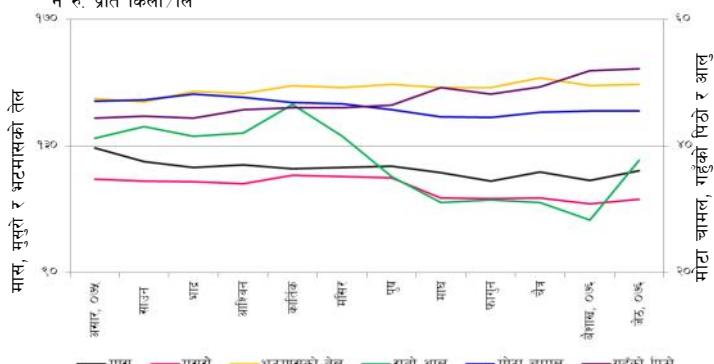
समग्रमा मनसूनी वर्षाको ढिलाइले गर्दा यस वर्ष नेपालको मूल्य अन्न बाली, धानको रोपाइ असार मसान्त सम्म ४० प्रतिशत मात्र सकिएको अनुमान गरिएको छ जुन गत वर्षको तुलनामा ५० प्रतिशतले कमि हो ।

तालिका १: मासिक रूपमा मुख्य बस्तुहरूको मूल्यमा भएको अत्याधिक परिवर्तन

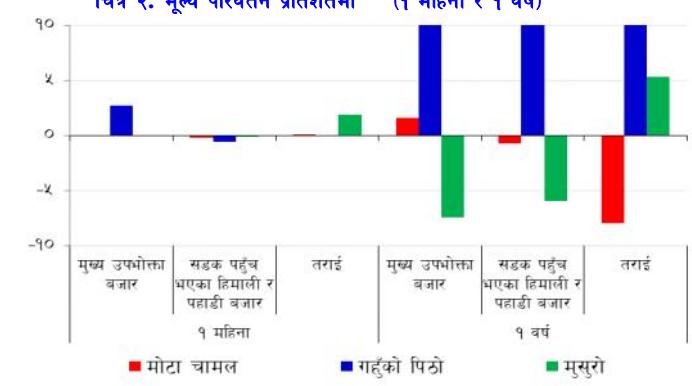
बस्तुहरू	मूल्य ने रु/ केजि, लि	महिनाको परिवर्तन (%)	अवलोकन
गाजर, बन्दागोभि, काको, मूला, सुकेको प्याज र हरियो केराउ	विभिन्न	> २५	कृषि उत्पादन रिक्त हुने समय भएको हुनाले आपूर्तिमा कमि आएको ।
तितेकरेला, परवल, फर्सि, र रायोको साग	विभिन्न	> -४	बाली भिन्नाउने समय भएको हुनाले आपूर्तिमा बढ्दि ।

चित्र १: १२ महिनाको औसत खुद्रा मूल्य *

ने रु. प्रति किलो/लि

चित्र २: मूल्य परिवर्तन प्रतिशतमा ** (१ महिना र १ वर्ष)

* मूल्यहरू २०७६ जेठ महिनाको बजार मूल्यसँग सम्बन्धित छन् ।

* मूल्यहरू यस प्रतिवेदनको पछाडी पट्टी दिईएको बजारहरूवाट लिइएको हो । तर सडक नपुगेका हिमाली तथा

पहाडी बजारहरू यसमा समावेश छैनन् ।

** मूल्य परिवर्तन यस प्रतिवेदनमा भएका सम्पूर्ण बजारहरूसँग सम्बन्धित छन् ।

